

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan ~~večer~~, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravníštvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Po deželnozborskem zasedanju.

III.

Odkar je nekdanja ustavoverna stranka oskubila pravice deželnih zborov, imajo ti le malo političnega pomena več, nego je njih prva naloga, skrbeti za deželno gospodarstvo in deželno kulturo. S splošnimi, celo državo zadevajočimi rečmi se zamorejo deželni zbori baviti le bolj platonično. Ustava jim daje pravico, da izrekajo le svoje mnenje o zakonih, kateri se tičejo cele države. Naš deželni zbor se je letos po dolgih letih zopet poslužil te pravice in vzprejel v gospodarskem oziru prazno resolucijo glede pogodbe z Ogersko in glede s to pogodbo v zvezi stoječega vprašanja o zopetnem priklopljenju Žumberka h Kranjski deželi.

Če motrimo nadaljno gospodarsko delovanje deželnega zbora v minolelem zasedanju, moramo biti z njim jako zadovoljni. Deželni zbor ni le odobral računskih sklepov in proračunov, ni le dovoljeval podpor za napravo cest, vodnjakov in vodovodov, niti le reševal predloženih prošenj. Povzpél se je na višje stališče in začel skrbeti, kako bi se v naši kronovini ustvarili viri novim dohodkom in zaslužku.

Reči se mora v prvi vrsti, da se doslej v našem dež. zboru še nikdar ni tako iskreno in s prepričanjem govorilo o važnosti industrije kakor letos. Spoznanje, da si more dežela in nje prebivalstvo zlasti opomoči, ako se povspešuje obrtnost, zlasti veleobrtnost, prešinilo je narodno stranko, katera je podpiranje industrijalnih podjetij povdarjala, kakor znano, tudi v volilnem svojem programu. Pri tem je že naprej smela računati na sodelovanje nemške stranke. Klerikalci so bili doslej nasprotniki industrijalnim podjetjem, ovirali so njih snovanje, kjer in kolikor so mogli. V dež. zboru pa so se spame-tovali, in čeprav ni iz njih srede izišla nikaka inicijativa, glasovali so za oba predloga glede podpiranja industrije.

Prvi, Hribarjev predlog, meri na pridobitev takih davčnih in pristojbinskih olajšav za nove industrije v Ljubljani in ljubljanski okolici, kakoršne so se dovolile Trstu. Ako se posreči, da vlada ta sklep našega dež. zbora uvažuje in mu ugodí, zagotovljen je znaten razvoj industrije. S takimi olaj-

šavami je zajamčena rentabiliteta podjetij, katera bodo zategadelj vzrasla tudi v naši, za industrijo in nje procvit tako primerni deželi.

V tesni zvezi s tem predlogom je Lenarčičev predlog glede ustanovitve deželnega urada, kateri bi industrijalcem dajal nasvete in pojasnila glede trgovinskih razmer, načina produkcije itd. V drugih kronovinah, na pr. na Dunaju, skrbi za to „Gewerbeverein“. Tudi v Pragi obstoji tako društvo. Ustanovilo se je pred leti sicer tudi pri nas, a ker se obrtniki, mali in veliki, za to društvo niso dosti menili, je mirno zaspalo. V nas bi društvo tudi ne moglo tako plodonosno delovati kakor deluje na Dunaju in v Pragi, ker pri nas velike industrije skoro še ni, dočim bo po predlogu Lenarčičevem ustanovljeni dež. urad imel pred vsem nalogo, pospeševati ustanovljanje industrijalnih podjetij.

Oba predloga sta se vsprejela soglasno in to opravičnje upanje naše, da bodeta v nadalnji bodočnosti doprinesla lepe sadove.

Mnogo dela so deželnemu zboru provzročile razmere, nastale v naši kronovini vsled potresa. Vzlic neugodnemu stanju deželnih financ se je brez ugovora sprejel Hribarjev predlog glede odpusta deželnih doklad po potresu prizadetim hišnim posestnikom v Ljubljani in v drugih krajih. Sprejel se je tudi stavbeni red za mesto Ljubljano, s katerim je našemu stolnemu mestu omogočeno, skrbeti za svoj razvoj, za svojo oplešavo in zdravstvo.

Dasi pa je imel dež. zbor s temi predlogi mnogo dela, nikakor ni zanemarjal potreb kmetijskih občin. Rešil je, kakor smo že omenili, jako mnogo predlogov glede cest, vodovodov, vodnjakov itd., dovolil podpore za zgradbo šol, in sploh storil, kar mu je bilo mogoče, da zamaši usta tistim brezvestnim kričarjem, kateri slepijo ljudstvo s pripovedovanjem, da dež. zbor nič ne stori za kmetstvo ljudstvo. Vsaka prošnja se seveda ni mogla uslišati, to pa iz prav naravnega razloga. Deželne finance so slabe, agitatorji in popularnosti željni poslanci pa so korumpirali ljudstvo tako, da zahteva že za vsako malenkost deželne podpore. Ako pojde tako dalje, prosile bodo kmetске občine podpore tudi tedaj, kadar bo treba občinskemu biriču nabaviti novo kapo. Taka agitacija je jako nevarna in ob-

rodi prej ali slej slabih posledic. Klerikalci naj le pomislijo, da tudi oni ne bi mogli ugoditi vsem zahtevam, ko bi bili gospodarji v zbornici.

V minolelem zasedanju se je spravilo tudi nekaj novih vprašanj na dnevni red. Povšetovemu predlogu glede ustanovitve kmetijskih zadrug se je sicer priredil pogreb prvega razreda, ne iz principijelnih razlogov nego le, ker stvar še ni zrela, da bi se moglo že zdaj o njej soditi. Ali drugo vevažno vprašanje se je z uspehom sprožilo: vprašanje o dež. zavarovalnici. Posl. Hribar je predlagal ustanovitev dež. živinozavarovalnice, posl. Žitnik zavarovalnico zoper požar, živinske bolezni in točo, posl. Schaffer pa je nasvetoval, naj se studira vprašanje, ali bi se z zavarovanjem na življenje ne dalo odpomoči gospodarskim krizam kmetškega stanu, katere nastajajo vsled razdelitve premoženja. Stvar zasluži, da se temeljito prouči in uvažuje, zakaj na videz se kaže, da zamore postati za našega kmeta velike koristi. Tako hitro seveda ne pojde, kakor mislijo klerikalci. Ti bi radi kar na kratko ustanovili deželno zavarovalnico, misleč, da bodo tako kmetje kaj prihranili pri premijah, niso si pa dosti belili glave, je li stvar v naših revnih razmerah tudi res izvršljiva in bodo li kmetje res plačevali manjše premije in dobivali večje odškodnine nego pri privatnih zavarovalnicah. Na vsak način pa je hvalevredno, da se je stvar spravila v tir.

Iz tega kratkega pregleda je razvidno, da je deželni zbor v minolelem zasedanju in sicer največ po prizadevanju narodne stranke, katera je imela največje in najtežje referate, pametno in preudarno gospodaril in zasnoval mnogo koristnih rečij.

V Ljubljani, 20. februarja.

Volilna reforma. „Narodni listy“ opozarjajo, da po Badenijevi volilni reformi Slovani ne pridemo do primernega zastopstva v zbornici poslancev. Čehi pridobé 16 mandatov, Slovenci pa 4, nemški nacionalci pa 12. Nemci bodo v zbornici imeli 213 poslancev, vsi Slovani pa samo 160, dasi je večina prebivalstva slovanska. Po občni volilni pravici pride v zbornico 256 Slovanov in 145 Nemcev. To razmerje bi bilo jedino pravično. Ta češki list zatorej

Listek.

Pustovi spomini s „Sokolove“ maškarade.

Milijon slavnostij je bilo na dan 18. februarja, dan lepega spomina, na čast meni, Pustu, norcu vseh norcev, kralju kraljestva, kjer mesec nikdar ne zaide. Poslal sem svoje zastopnike na vse te slavnosti, naročil luni, naj danes bolj, kakor druge dni, trka pa meša svet in glave podanikom mojega prostranega kraljestva. Sam sem se napotil v belo Ljubljano, saj tam me že od nekdanj najlepše pogoste in poslave, tam sem že od danaj še najkrasneje prežil zadnje urice svojega parmesečnega vsakoletnega življenja. Tje sem se namenil, da v krogu milijencev svojih prebijem še nekaj sladkih trenutkov, predno umrem.

Narobe svet! Štiri solnca se svetle na lesenem nebu in pošiljajo srebrne žarke v širni svet, kjer ni gora in dolin. Vse je zravnano in zgajeno, nobenih zaprek ni srečnemu človeku, kateremu se vije pot, pot breztrnji, skozi rajsko to deželo.

Z gorko ljubeznijo objemajo solnčni žarki zelene ciprese. Lepe, rumenkaste pomaranče so sadovi te vroče ljubezni. Ondi po kotih se skrivajo žalobne

palme. Žarki ne segajo tako daleč, ljubezen v daljini gubi intenzivnost: po palmah vise zverženi rožiči in suhe, mršave fige.

Tri „divje rožice“ so se pa pustile toliko časa obsevati od žarnih solnc, dokler niso ta življenja vtila vanje. Izruvale so se iz tal in živočim bitjem jednako stopicale okolo in se imenitile „grozdu“, ki se je pa norčeval iz njih, češ, saj imam sam dosti življenja v sebi, ni mi ga treba izposojevati si od solnc, kakor ve, revice!

Čisto osamela je žila suboparno rastlinsko življenje šmarnica tam nekje v nosolčnatem kraju. Smilila se mi je, pihnil sem v njo iskro svojega življenja, pridružil jo „divjim rožam“ in „grozdu“ ter poslal jim v zabavo pisanega „metulja“ in „pikapolonico“.

Kaj pa ljudstvo, do smrti moje zvesto mi udani podložniki?

„Gigerl in gigerla“ koketujeta s „španskima banditinjama“, ki sta oboroženi s pristnima repetirkama brez kalibra in bodalci najnovejšega sistema. Dražestni banditnji se pa ne menita za blazirano gigerlsko zakonsko dvojico, ampak streljata ognjene poglede na očeta „Valentin Vodnika“. Ta je čisto pozabil, da je pesnik in postal „hausirar“. Največ

so mu nesli lastnoročni podpisi, katere je prodajal po grošu. Zraven je pa veliko pozornost obračal na lahkoživo „Chonchon“, s čimur pa kar nič ni bila zadovoljna krasna „ciganska druhal“. Osobito dvema vitkostasnima „cigankama“ niso prav nič pomagale čarovne palice. Oče Vodnik je trdovratno preziral vse, kar je bilo ciganske krvi. „Češki kmetje in kmetice“ v ukusnih narodnih oblekah nimajo nobenega strahu pred „roparji“, ravno tako ne lahko-nožni „Baby“ pred „dimnikarjem“ in „dimnikaricami“. Zarnooko „Črnogorko“, rdečelično „Kranjico“, brhka „kmetška dekleta iz počeske okolice“ in ponosno „Rumunko“ veže narobe svet in bratski slovanski vzajemnosti. „Jahački“ se družijo s finim „fin de siècle“, „Hrvat“ s „špansko plemenitašino“, žalostno koraka „paže“ in išče svojega gospoda, ki mu je dolžen plačo za celo leto nazaj. Revežu primanjkuje že najpotrebnejše, obleka njegova tudi ni v najboljšem stanu. Vkljub temu se pa suka mikavni „telegraf“ okoli „pažeta“ in skuša njegovo tužno srce spraviti v telegrafično zvezo s svojo centralno štacijo vse ljubezni.

Biser narobe sveta je pa ona, višnjevogledna, lilijoramna „Grkinja“. Roža in limbar se skrivata pred njeno lepoto. Zadovoljnost in veselje mi polni

pravi, da Slovani se nikdar ne smemo odreči zahtevi po občni volilni pravici. — Mi pa to pristavimo, da bi za nas Slovane bila Taffejeva volilna reforma, katero so pomagali pokopati naši konservativci, mnogo ugodnejša, nego pa Bađenijeva. Tudi po njej bi bili dobili večino. Mladočehi in Dipaulijeva skupina sta se baje sporazumeli, da nikakor ne bode glasovali za nobeno davčno ali volilno reformo, s katero bi se vzela petakarjem volilna pravica. Stavili bode te stranki poseben predlog v varstvo petakarjev. Mladočehi bodo pa podpirali tudi nemški nacijonali in krščanski socialisti. Liberalci so zaradi tega že precej krotkejši. Njih listi so sprva naglašali, da se vsekako mora vzeti petakarjem volilna pravica, in v levičarskih poslanskih krogih se je o tem govorilo. O sedaj so pa levičarji v klubu sklenili, da hočejo predloženo predlogo o volilni reformi dobro proučiti, za kar bi pa bili že do sedaj čas imeli, kajti njene podrobnosti so že dolgo znane. Gospodje sami ne vedo, kaj storiti.

Priznanje Borisovo je vzbudilo v Vatikanu celo nevoljo Vatikana proti Franciji, ker je bila poslala svojega zastopnika k prekrstu. Vatikanski listi spominjajo na to Francijo, da je varuhinja katoličanstva v orijentu in torej ne sme tako daleč delati uslug Rusiji. Seveda na Francoskem se ne bodo mnogo zmenili za vatikansko nevoljo. Prijateljstvo Rusije ima v političnem oziru za Francijo veliko večjo važnost, nego pa naklonjenost Vatikana. Francoski državniki pa predobro vedo, da bodo v Vatikanu vso stvar tudi pozabili, in da to ne bode poprejšnje ljubezni do Francije nič pomanjšalo. — Knez črnogorski je brzojavno čestital knezu Ferdinandu, da je dal popravoslaviti svojega sina, in izrekel, da ga sedaj tudi on priznava za bolgarskega kneza.

Razpor mej francosko zbornico in senatom se je silno poostiril. Nikdo ne ve, kako se reši. Vlada ne misli odstopiti, dokler ima večino v zbornici. Zbornica poslancev pa stvari več ne ogleduje s stališča, če je vlada korektno postopala, ko je v južnozelezniški zadevi zamenjala preiskovalnega sodnika, temveč mnogi poslanci že le na to mislijo, kako bi se sploh mogla omejiti moč senata, ki ovira delovanje parlamenta. Senat se tudi upira davčni reformi. V resnici se suče okrog tega vsa stvar. Senatorji bi radi odstranili vlado, ki hoče višjim stanovom povišati davke. Radikalci v zbornici delujejo na to, da bi se premenila ustava. Socialisti že agitujejo za vstajo. Napoveduje se v Parizu velika demonstracija proti senatu, ki bi seveda duhove še bolj razburila. Politični položaj je jako kritičen.

Velik štrajk v Berlinu. Sedaj je v Berlinu štrajk konfekcijskih delavcev, ki se je tako razširil, da smo še malo tako velikih štrajkov imeli. Štrajk se ne omejuje samo na Berlin, temveč je že tudi v Vratislavi, Stettinu in Erfurtu in v več drugih mestih. Nemška konfekcijska industrija je baš zaradi nizkih mezd močno razvita in je mnogokje izpodrinila francoske in belgijske izdelke. Delo se daje delavkam na dom. Dobra delavka zasluži k večjemu 9 mark na teden pa mora delati po 16 ur na dan. Podjetniki ne dajo sami dela delavkam,

temveč imajo posebne posredovalce, kateri že vzamejo največji del plače. Ko bi se ti posredovalci odpravili, bi delavce in delavke lahko boljše plačali. Če štrajk za delavce ugodno izteče, bode to vplivalo tudi na cene konfekcijskih izdelkov.

Izpred sodišča.

Z Dolenjskega, 19. februarja.

Še prav mladi kapelan Janez Pristov v Črnomlju je agitator za vse, kar bere v „Rimskem Katoliku“ in v „Slovenca“. Bodi kaka občinska, bodi deželno-zborska, ali državnozborna volitev, vselej se vmešava, tako, da to ubogo človeče ne pride do miru. Svoje agitacije razteza tudi iz mesta ven mej kmete. Kako pa agitira, spričuje naslednje:

Ker mu loški župan Janez Bohte ni hotel delati po volji, začel je boj proti njemu. Spravil je ta kapelan več občanov kmetske občine loške (v bližini mesta Črnomlja) do tega, da so svojega župana Bohteta začeli sovražiti ter mu greniti življenje v vasi. Več kmetov ga je na trgu v Črnomlju napalo, ker je podpiral prošnjo, da ostani župnik Vesel na svojem mestu. Ta župan je moral jedenkrat pred naštantanimi sovaščani celo bežati. Zaradi tega nejevoljen, prišel je v Črnomelj v krčmo g. Jermana, v kateri sta imela črnomaljska kaplana Klemenčič in Pristov zbirališče istih, ki so se toliko ponižali, da so na vabilo kapelanov prišli na liter vina. Tam je Bohte izustil sledeče: „To sta Kristova namestnika! Lažojivca, goljufivca, zapeljivca, zatiralca vere sta, ker ona ljudstvo hujskata in puntata in laži pisarita ter mene noter dereta. Da mi ni za malo, bi šel v farovž in ta črna vruga ven hitil“.

Kapelan Janez Pristov (kapelan Klemenčič je to kritiko molče povžil) je zaradi teh besed župana J. Bohteta ovadil, češ, da je stopil proti veri zločin, da slučaj pa, da državno pravdnštvo ne bi hotelo stvari v tem smislu preganjati, je zahteval, naj se Bohte preganja zaradi žaljenja njegove (kapelanove) časti. (Vera in kapelanova čast, to je po mislih naših kapelanov jedno in isto.)

V omenjeni ovadbi, katero je kapelan Pristov sam spisal, izpustil pa je prav previdno iz izgovorjenih Bohtetovih stavkov besede: „ker ona (kapelana) ljudstvo hujskata in puntata in laži pisarita ter mene noter dereta“. Sicer pa je gospod Pristov v ovadbi tudi pisal, da je Bohteta kaznovati tudi zaradi tega, ker jima (kapelanoma) je odrekel, da nista Kristova namestnika, češ, da je s tem tako rekoč rekel, da nista kapelana od škofa posvečena mašnika. Pristov je tudi zahteval, da se Bohte ne kaznuje z denarno kaznijo, ampak z zaporom in da se zapor tudi poostri.

Državno pravdnštvo je po končanih poizvedbah ustavilo pregon zaradi hudodelstva ali pregreška, kakor ob sebi razumljivo, in prišlo je do kazenske obravnave zaradi žaljenja časti. Župan Bohte je v prizivnem obravnavanju dokaz resnice nastopil; ta dokaz se je izvršil. To dokazovanje je jako zanimivo, jako poučljivo za nas kranjske, pa tudi za štajerske Slovence.

Objavimo izpovedbe dotičnih, večinoma pod prisego zaslišanih prič. Prej pa še omenimo to-le: Kranjska kmetijska družba, oziroma deželni odbor dal je pred dvema letoma črnomaljski občini in ta nekemu Črnomaljčanu g. Skubicu, (političnemu somišljeniku kapelanov Klemenčiča in Pristova) mla-dega bika, da ga ima za rabo v občini. Gospod Skubic je imel delj časa bika in v kratkih tednih bi ta bik postal njegova last, ko ga nekdo pri kmetijski družbi v Ljubljani ovadi, da z bikom tako slabo ravna, da bo po njem in da bika zaradi tega ne rabi v namenjeno svrho. Deželni odbor je vsled te ovadbe gospodu Skubicu bika vzel.

Ko se je to zgodilo, pisal je nekdo dopise v „Slovenca“ in „Dol. Novica“, v katerih se je dolžil črnomaljski občinski zastop, da je on tako grdo proti svojem somoščanu g. Skubicu ravnal ter omenjeno ovadbo poslal kmetijski družbi. Črnomaljski občinski zastop je skoz in skoz naroden ter protiklerikalen. Črnomaljski mestni očetje, radi te infamije dotičnih listov in dopisnikov hudo razkačeni, pošljejo obč. slugo z bobnom na trg. Sluga je ljudi zbobnal na trg pred farovžem ter potem mestjanom glasno prebral naznanilo mestnega zastopa, da ni mestni zastop ovadil Skubice zaradi bika pri kranjski kmetijski družbi, ampak da je to storil črnomaljski kapelan Pristov. — Kapelan Pristov je to originelno belokranjsko ljudsko justico na trgu poslušal, ali tožil ni črnomaljskega mestnega zastopa zaradi žaljenja časti! Kmalu potem dobil je gosp. Skubic od nekega človeka v Črnomlju 100 gl. kot odškodovanje zato, ker so mu bika vzel, ki bi bil v par tednih postal njegova last.

Toliko v razjasnilo. Sedaj pa naj sledi pričevanje v tej pravdi:

1. priča: Večkrat se je bralo v časnikih, tako v „Dol. Novicah“ in v „Slovenca“ o črnomaljskem občinskem biku. Občinski odbor se je sramotil s tem, da se je reklo, da je on Matiji Skubicu od-vzel občinskega bika, katerega je imel že blizu dve leti in katerega bi bil za dva meseca v last pridobil, da on kruto postopa in Skubica s tem v škodo spravlja. Ker je kapelan Pristov strastno delal za svojo politično stranko, se je mislilo, da morejo dotični članki v časnikih izhajati le od strani Pristova ali katerega njegovih pristašev. Kmalu potem je dobil Franc Šetina od nekega gospoda iz Ljubljane pismo, v katerem je dejal pisec, da mu je žal, da se mestnemu odboru zastran občinskega bika godi taka krivica in da se tako šunta proti mestnemu odboru. Povedal je, da je kapelan Pristov sam pisal pritožbo na deželni odbor, prav za prav na kmetijsko družbo v Ljubljani, katera je stvar odstopila deželnemu odboru. V pritožbi se je dejalo, da se bik zanemarija, da je slabo rejen in naj se temu v okom pride. Pisec je izrazil željo, naj njegovo ime ostane tajno, a pristavil, da je on zelo zanesljiva oseba. Omenjam naj, da je deželni odbor zaukazal občinskemu odboru, da ima Skubicu bika odvzeti. Kapelan Pristov je s svojim postopanjem napravil v Črnomlju velik razpor in je bilo ljudstvo zelo razburjeno vsled njegovega hujskanja. Ta razburjenost dospela je do vrhunca, ko sta oba črnomaljska kapelana Janez Pristov in Miha Klemenčič nastopila proti svojemu župniku Veselu. Delala sta na to, da bi ga spravila v pokoj. Vsa ta stvar je mestni odbor črnomaljski, kateri je bil Vesela imenoval častnim svojim meščanom, napravil prošnjo na remški viteški red in na škofijstvo, naj se župnik mestu ohrani. Kapelana pa sta zoper to demonstrovale s tem, da sta po občinah v fari nabirala podpisov zoper župnika, kakor se je sploh govorilo. Prej imam še omeniti, da so po izgledu črnomaljskega mestnega zastopa sosedne občine tudi vložile prošnje na gori navedena mesta in v gori navedenem smislu. Zaradi teh prošenj je kapelan Pristov napadal župane, kateri so prošnje podpisali in je odbor in tudi druge ljudi proti njim ščuval, posebno mi je znano to glede župana Janeza Bohteta iz Loke.

Neko jutro v nedeljo po rani maši je Bohte pritekel v moje stanovanje ves razburjen in je povedal, da so ga njegovi občinski odborniki in drugi ljudje na trgu napali in ga skoro hoteli tepsti zaradi tega, ker je podpisal navedeno prošnjo v korist župniku Veselu. Zahtevali so od njega občinski pečat, da ga bodo rabili v svoje namene in so tako rekoč

— Dalje v prilogi. —

srce, ko jo gledam, kako ponosno, kraljevsko veličastno stopa in zre, kako se meša narobe svet!...

Dvesto in dvajset parov bojnih vrst si stoji nasproti. Povelja done, godba igra navdušujoče melodije. Oči žare, srca plamte, jame se biti ljuti boj za obstanek. Vedno iz nova se napadajo vrste, zmerom zopet obstoje vrste tam, kjer so bile v začetku bitke. Vojskovodje premene taktiko, neštetilne vrste se združijo v štiri, dve proti dveh začno vnovič boj srditi, boj junaški

Dosti mi je bilo divjega plesa. „Ugasnite solnce!“ zapovem. Bilo je nakrat tma... tma, kakor v ljubljanski plinarni.

„Solnce, svetite!“ ukazem v drugič. Kaj strme bojne vrste, kaj zró okamenelih obrazov nepremično v sredino ravnine, ki se razprostira pred njimi?

Kakor blisk iz neba jasnega, padel je raz gorovje in skalovje, ki obdaja narobe svet in brani nepoklicanim uhod vanj, v sredo med vojske — „pipar“...

Dve muhi na jeden udarec! Armadi sem odvrnil od nadaljnjega prelita potu, „piparja“ pa kaznoval, ker se je tako malo brigal za me in moj svet in raji preiskaval hribe in doline okolo „Narodnega doma“.

Vendar se mi je zasmilil revček piparček, ko je tako ležal v neznosnih bolečinah. Hitro sem

poslal njegove drugove, ki so mi ostali zvesti, lajšati mu grozne muke. Prepozno! „Piparjeva“ za vse vzvišeno goreča duša je že ugasnila. Dali so mu še nekoliko žganja, obvezali polomljene roke in noge, položili ga na nosilnico, postavili znamenje s sliko nesreče „piparjeve“ in ga nesli od tod v grob, položivši vanj poprej „piparjevo“ prvo stvar, pipo, tobak in tri žveplenke.

Globoke ginjeni vsled pretužnega prizora in prisrčnih dokazov nesebične ljubezni bratovskih „piparjev“, sklenile so bojne vrste, pobotati se. Vsaka armada je poslala po osem poslancev, na jedno prijazno „Besedo“. Zaprek ni delal nikde, mešal nobeden poslanec, vsi so izvršili svoj posel v popolno zadovoljnost obeh strank.

Zarajali so prijatelji in sovražniki, da vredno poslavé svojo spravo. Kar se zasliši korajžno ukanje, začetkoma bolj od daleč, potem vedno bližje in močnejše, začujejo se mili glasovi divne harmonike in

„Krhopa je en gólant mešt,
Not se prihide glih po cejst;
Ojladrhija, ojladrhom,
Ojladrhija, drho-o-o-m“ —

vsa dvorana je polna teh čistih, šolanih, polnih, zvonečih glasov kropsarskih! Sedem krepkih mladencev, rdečih obrazov, brhkih postav, v širokih cilindrih in pravih kropsarskih frakih se postavi v

krog in zapoje pod vodstvom Rejgelčevim nekaj narodnih iz svojega rojstnega kraja. Pristni občutek, fino niancirano predavanje, potem pa melanholični značaj teh pesnij mi je segel do dna srca, prebil dno in se izgubil notri v neprodirnih globočinah in brezdnih, prepadih in votlinah, špiljah in razporkih mojega danes še deviškega želodca in povzročil tam zvoke dvomnega pomena. Da prepodim praznoto, pogoltnil sem deset pustnih krofov in zabasal v želodec sedem šampanjskih steklenic.

Tako preskrbljen za prvo potrebo se spomnim še le, da je skrajni čas zopet nekoliko pomešati narobe svet. Z nevidno roko stisnem goltanec prvemu „Kroparju“, ki mi pride pod njo; dve glasotvornici prideta v njima najbrž ne preveč ljubo dotiko. Posledica tega je, da se zadere Kropovčan, kakor trobenta v „cigar fabriki“ ob 6. zvečer. To vzbudi splošno senzacijo in ogorčenost mej „Kroparji“.

Aj! zavpije Rejgelc Miha
Groze, bola komaj diha
Složno tuli družba vsa
„Lovi, davi, ubite ga!“ —

Glas bije glas, „Kroparji“ pa ubogega nesreč-neža, ki jim je „zmešal viže“, po glavi, hrbtu, trebuhu in kar je še drugih delov telesnih prišlo pod krepke pesti. Vlečejo, trgajo ga, potegujejo se za njim. „Drhegni ga, opili ga, na pečine ž njim, v

hoteli župana odstraniti. V istini so brez vednosti županove sklicali neki shod v Loki in so stari občinski pečat vzeli ter ga rabili. Moram povdarjati, da je bilo ljudstvo vsled teh dogodkov več kakor razburjeno. Splošno se je govorilo, da je vse to zakrivil kapelan Pristov.

Raz leco je šuntal proti liberalcem, za časa birme je govoril šolski mladini, da ta ali oni ne more biti boter, „ker ni kristijan“.

Da Pristov povsod ljudi punta in nemir dela, dokazuje tudi to, da se je vtikal v zadnje obč. volitve v loški občini. Ščuval je ljudi zoper župana Bohteta, sklical je pred volitvijo, akoravno nima v Loki nobene volilne pravice, nekaj volilni shod in se je tudi na dan volitve parkrat prikazal v Loki. Ko so videli črnomaljski volilci, ki imajo v loški občini volilno pravico, kaj se v Loki godi, so se udeležili v velikem številu občinske volitve in so pripomogli narodni stranki do zmage.

Vsled tega so bili klerikalni volilci zelo razburjeni in jezni na kapelana Pristova; rekli so, da je on kriv, da so propadli. Ako bi se on ne bil vtikal v stvar, bi črnomaljskih volilcev ne bilo in bi sami naredili stvar v svojem smislu. Vse to so meni pravili volilci.

Dostavljam še, da je mestni odbor v zadevi bika, ker je bil javno tako napaden, se čutil primoranega, da je dal potem, ko je zvedel, kdo je pritožbo zaradi bika napravil, javno po mestu oklicati, da ni odbor kriv, da se je Skubicu bik odvezel, marveč da je deželni odbor ukazal Skubicu bika odvezeti vsled pritožbe kapelana Pristova. Da Pristov ni bil zadet, bi bil gotovo na ta javni oklic reagiral, češar pa ni storil.

Dalje dostavljam, da je Janez Bohte na gori navedeni dan prišel k meni zaradi tega, da me je vprašal za svet, kaj naj stori, rekoč, da se ne upa v svojo lastno pisarno, ker se boji, da bi ga ne pretepli. Jaz sem mu svetoval, naj se obrne do c. kr. okr. glavarstva.

2. priča: Kar se tiče kapelana Janeza Pristova morem jaz sledeče povedati:

Predno je prišel Janez Pristov v Črnomelj, je bil tu mir, od tedaj pa, od kar je on v Črnomlju, so časniki osobito „Dol. Novice“ in „Slovenec“ polni člankov proti črnomaljskemu mestnemu odboru in proti obč. odboru v Loki in proti drugim uradom. Jaz mislim, da je te članke pisal Janez Pristov, utrjen pa sem bil v tej misli po soprogi tukajšnjega notarja Elizabete Kupljen, katere hodi mnogokrat v župnišče in kateri so razmere gotovo dobro znane. Ta je namreč sama povedala, da piše dotične članke kapelan Pristov.

Znano mi je, da je Matiji Jožefu Skubicu bil občinski bik odvezel, ker ga je bil zanemaril. V tistem času se je mestni odbor črnomaljski javno po klerikalnih časnikih napadal. Očitno se mu je, da je on Skubicu bika odvezel in da to ni lepo. Ker se je pa krivda zvrčala le na mestni odbor, je bilo občinstvo zaradi tega, ker bi bil bik za par tednov pripal Skubicu v last, jako razburjeno, osobito ker se je o tem v časnikih pisalo. Potem se je pa zvedelo po zanesljivi osebi iz Ljubljane, da je Skubica zaradi bika ovadil kaplan Pristov sam. Mestni odbor se je čutil primoranega, da je dal javno po mestu oklicati, da ni on kriv, če se je Skubicu bik odvezel, marveč kapelan Janez Pristov, kateri je proti Skubicu napravil pritožbo. Pristov ni na to nič reagiral, pač pa sem slišal, da je on Skubicu za bika plačal 100 gld. in da se je Skubic sam s tem hvalil.

Čul sem nadalje, da je Pristov raz leco šuntal ljudstvo proti liberalnemu mestnemu zastopu, odnosno proti liberalcem. Čul sem nadalje, da je Pristov ljudstvo vznemirjal o priliki zadnje birme v Črnomlju, ker liberalce ni pustil, da bi bili botri otrokom.

Loški župan Janez Bohte se je proti meni pritoževal, da je Janez Pristov njegov občinski odbor

skalab naj najde zasluženost smrht! Že drži reveža med nebom in zemljo štirinajst močnih rok, jedna za lase, druga za ušesa, tretja za nos in tako dalje — štrbunf!... Po tleh leže ubite čepine „Kroparjeve“ plemenite butice, iz nosa in ušes mu udari žaganje, obleka je raztrgana, iz globokih ran štrli rumena slama. Ne bev ni mev ni rekel, ampak izdihnil svojo blago dušo nesrečni „Kropar“.

Kakor petelina Sokrat, v isti namen daroval sem jaz „Kroparja“ nesmrtnim bogovom. Čutil sem kako že ponehava luč mojega življenja. Kratek čas je bilo treba porabiti.

Ukažem najprej slavnostni sprevid vseh podanikov pred menoj, kraljem. Potem pa začnem vrteti glave bolj in bolj. Ah, to je slast, to dé dobro mojim oslabeledim očem! Dvakrat združim še vse v jednotno delovanje sebi v veselje. Ob polu treh zjutraj mi pleše rajsko četvorko 170, ob štirih pa še 150 parov.

Vse mi že miglja pred očmi. Hitreje in hitreje se vrte pari. Slabosti me obhajajo. Valček! Komaj še migam. Hitreje to je prepočas!... Polka hitra! Divno! Bajno! Ven je!...

Mrtav sem!

Prosimo za tiho sožalje.

proti njemu spuntal, da so brez njegove vednosti stari občinski pečat siloma odvzeli in ga uporabili za neko prošnjo.

Čul sem tudi po družih, da se je Pristov vtikal v zadnje obč. volitve v Loki in da je sklical pri Francu Jermanu nekaj volilni shod ter da je agitiral proti Bohtetu.

3. priča: Zastran občinskega bika je meni toliko znano, da je prišel neki dan Matija Jožef Skubic k meni v prodajalnico in sva se pogovarjala glede obč. bika.

Rekel mi je, ne da bi ga bil za to vprašal: „Naj bo, kakor hoče, saj mi je bik itak plačan. Meni so ga gospodje plačali, dobil sem zanj 100 for.“ Ko sem ga vprašal, kateri gospodje so bika plačali, mi je dejal: „Tega pa ne povem!“ Meni je Janko Čagran iz Loke pravil, da je šel kapelan Pristov nekaj dni pred zadnjimi obč. volitvami k Kolbezenu v Loko, da bi tam agitiral. Čagran in Stefan Zupančič iz Črnomlja pa sta šla za njim, da bi ga naglala in jima je Pristov pri zadnjih vratih utekel. Dalje mi je pravil, da je šel Pristov po končanih volitvah v krčmo Franca Jermana in da mu je tam vpričo zbranih loških volilcev Jerman rekel, da je Pristov kriv, da so volitve tako slabo izpadle. Ko bi se on ne bil vtikal v volitve, bi bilo vse drugače izteklo. Pristov je na to pobral svoja kopita, pustivši čašo piva.

Za časa zadnje birme v Črnomlju je kapelan Pristov liberalce v šoli pred šolsko mladino odklanjal, rekoč, da ne morejo biti botri, ker niso kristijani. Vsled tega je nastala velika razburjenost in je več botrov peljalo svoje birmance v druge fare k birmi, kakor v Dragatuš, Semič, Podzemelj. Otroci so se ne trgu norčevali, rekoč: „V Črnomlju ne bo nikdo drugi boter, kakor Ivan Plešec možkim, wachtmajsterca pa ženskim otrokom.“ Tudi jaz sem bil žaljen na gori navedeni način in je bil Pristov na mojo tožbo obsojen na 30 gld. globe.

Neko nedeljo po rani maši so možje iz loške občine sredi trga pred cerkvijo župana Bohteta napali zaradi podpisa na prošnji, katere se je odpisala nemškemu redu. Razburjenost je bila taka, da ni veliko manjkalo, da bi se ne pretepali. Temu je kriv gotovo kaplan Pristov, kajti v obč. se je govorilo, da se je Pristov v to zadevo vtikal.

4. priča: Matija Jožef Skubic (pristaš Pristova in oni, ki je bika imel in zgubil). Kaplan Janez Pristov je bil parkrat v moji krčmi, kjer je agitiral za klerikalno stranko, večinoma sva bila sama, časih so bili tudi drugi. Tedaj, ko sem bil jaz ovaden zaradi občinskega bika, se je Pristov o tem pri meni razgovarjal in je rekel, da bodo znabiti njega za to krivili. Da bi bil on rekel: „Le potrpite, da volitve minejo, potem bomo dali tiste v časnike, kateri so Vas naznanili.“ — tega ne morem potrditi, ker se na to ne spominjam. V šestih tednih bi bil po določenih kmetijske družbe bik meni v last pripal, vsled pritožbe pa se mi je odvezel. Ni res, da bi bil jaz dobil bika plačanega. V mene so ljudje silili in me neprenehoma skušali, rekoč: „Kaj ne, da ste dobili bika plačanega?“ na kar sem jaz, da bi se teh ljudi znebil, odgovoril: „da, dobil sem 100 gld zanj.“ — Pri neki priliki je meni Pristov dejal: „Kaj ne, da so Petrovčani fajn dali v časnike?“ Povedal ni, kdo je pisal dotični članek.

Da bi bil Pristov ljudi razburjal in šuntal, tega iz lastnega prepričanja ne vem potrditi. On je agitiral za svojo stranko, rekoč: „Držite skupaj in agitirajte drug pri drugem! Čim več nas bo, tem bolj bo.“

5. priča: Meni družega ni nič znano, kakor da je bilo ob priliki zadnje občinske volitve v Loki ljudstvo zaradi kapelana Pristova zelo razburjeno. On je namreč agitiral proti Janezu Bohtetu, da bi tega več ne volili v odbor. Jaz sem kot posestnik v Loki volil v 3. razredu. Metliška posojilnica pa mi je poslala pooblastilo, da sem v nje imenu volil v prvem razredu. Volil sem nasproti kapelanovcem. Zato so pa mene ti strastno napadali in me psovali, ter še sedaj od njih strani nimam miru.

6. priča: Bohte je prišel ves razburjen k meni in mi rekel, da se ne upa domu, ker sta kaplana sovaščane proti njemu spuntala. Pisarilo se je veliko po časnikih, da se mestna občina vtika v stvari, katere niso prav častne. Reko se je naravnost, da je mestna občina Jožetu Skubicu obč. bika zaradi tega odvezla, ker ni ž njo volil. Reko se je tudi, da je občina sama sklenila, Skubicu bika odvezeti. To pa ni bilo res. Skubica je ovadil Pristov sam. Razburjenost zaradi pisarjenja v časopisih je bila v mestu velika. Dokler ni bilo Pristova v Črnomlju, je vladal najlepši mir. Olkar pa je Pristov tu, se vse sovraži. Sosed sosedu na cesti ne pogleda. Vdova rajnoga vladnega tajnika g. Rharja mi je rekla po pogrebu njenega moža: „Dieser Mensch (Pristov) hat ihm noch den Hauptstoss gegeben. Er ist nicht wert, dass er das Priesterkleid trägt.“

7. priča: Sumi se splošno in govori se, da je Pristov bika plačal in da je on pisal hujskajoče članke, katerih je bilo mnogo v „Dol. Novicah“ in v „Slovencu“. Veliko ogorčenost povzročilo je postopanje kapelana Pristova ob času zadnje birme. „Ta ne bo, ta ni kristijan,“ s tem je odklanjal botre. Vsled tega ravnanja je šlo veliko otrok iz Črnomlja v Dragatuš in Semič k birmi.

8. priča: Mene je Pristov izvrget kot botra, dočim me je že prej sprejel kot tacega. Vsled tega so ljudje raznovrstno ugibavali in se jezili nad tem. Rekel je bil namreč Pristov: „Ta ne bo, ker ni za to. Kadar sem rekel jaz, da ni za to, pa ni.“

9. priča: Črnomaljska kapelana sta dejala Francu Planincu iz Svibnika, da sta tožena na nemški viteški red in na škofa, da podirata cerkev, da sta goljufa in sta naprosila Frana Planinca, naj v občini Loka nabira podpisov za to, da nista goljufi. Franc Planinc je vled tega nabiral glasove in je prinesel dotični list iz župnišča v občinsko pisarno, kamor smo bili vsi povabljeni, da se podpisemo. Podpisali smo. Pečat smo mi na spis pritiskali zaradi tega, ker sta kapelana prosila, da naj občina izda dotično izjavo.

10. priča: Ko je bil zadnjič kaplan Pristov zaradi žaljenja časti obsojen, je gotovo proti v tej pravdi zaslišanim pričam šuntal, ker neka ženska je jedno teh prič napadla, rekoč: „Sram te naj bo, svinja! Ti hodiš proti „gospodu“ pričač? Znabiti še ti in tvoji otroci ne boste imeli na zadnjo uro svetih zakramentov.“

11. priča: Nekaj časa pred obravnavo zoper Janeza Bohteta sem videl Jožefa Mišica in Franc Planinca iz Svibnika, ko sta šla v župnišče. Prišla sta pozneje popolnoma pijana ven. Pri g. župniku sigurno nista bila, pač pa pri kaplanih. Se mene je Planinc vabil, naj grem v farovž pit, jaz pa nisem hotel.

12. priča: (Jeden istih, kateri je bil okolo kapelanov in proti Bohtetu.) Meni o stvari ni nič družega znano, ko da je izišel v „Dol. Novicah“ članek iz Petrovčev, v katerem se piše zoper župana Janeza Bohteta, zoper učitelja Šetino in druge. Ta članek sem tudi sam bral. Ko sem pa poizvedoval, kdo da je ta članek pisal, mi ni hotel nikdo nič povedati. Glede na ulogo Janeza Bohteta dostavljam, da sem jaz pri neki priliki, ne vem več kje in kdaj, Janezu Bohtetu, ko mi je očitil, da ga napadamo v „Dol. Novicah“, dejal, da nisem jaz temu nič kriv in da imam na sumu Stefana Stukeljna iz Ručetnevasi št. 9, koji je sedaj na Nemškem, in Jakoba Jermana vulgo „Šusa“ iz Mihelevasi št. 3, da preskrbujeta članke v „Dol. Novice“, odnosno da sta jih preskrbovala. Znano mi je namreč, da sta ta dva ravno v tistem času, ko je izšel v „Dol. Novicah“ inkriminirani članek, prav mnogokrat hodila v župnišče, skoraj gotovo h Janezu Pristovu. Pripomniti moram, da so v naši občini ljudje sploh krivili oba črnomaljska kapelana, namreč Miho Klemenčiča in Janeza Pristova, da sta pisarila v časnike.

13. priča je Miha Klemenčič, to je isti kapelan, ki je s Pristavom v Črnomlju vkup služil. Ta je bil duhoven nemšk. viteškega reda in ni smel tako razposajen biti. On je bolj v zatišju ostajal, ker nemški viteški red ima baje druge pojme o katoliškem duhovniku, kakor so zdaj na Kranjskem v rabi. Ta Klemenčič je tako le pričal:

Meni prav nič ni znano, da bi bil kapelan Janez Pristov kakšne žaljive dopise pošiljal „Dol. Novicam“ ter da bi jih bil pošiljal preje v Petrovčev, ali v Mihelevas, kjer jih je J. Šus in še nekdo drugi prepisoval in podpisoval. Ker mi o tem nič znanega ni, nisem torej tudi župniku Petru Moharju iz Dragatuša ničesar pravil.

14. priča: Peter Mohar, župnik v Dragatušu: Meni je kapelan Miha Klemenčič ob neki priliki, ko sem mu jaz očitil, da njegov kolega ne miruje, dejal: „Ko bi ga jaz nazaj ne držal, bi se marsikatero neumno užgal.“ Čul sem po nekom, da črnomaljska kapelana pišeta dopise, jih pošiljata v Petrovčev in jih tam nekdo podpisuje in naprej pošilja. Kdo je to meni pravil, tega ne vem več. — Ta gosp. župnik jedenkrat ni mogel k zaslišanju priti. Pisal je sodniji, da tega zdaj ne more, da bo sam drugi teden prišel in je končal to pismo z besedami: „Oh, da bi minolo skoraj leto 1895!“

15. priča: Viljem Vesel, ovi župnik v Črnomlju, ki ni hotel in mogel svojima kapelanoma pristaš biti, pričal je pod prisego tako le:

Kar se tiče obnašanja Janeza Pristova, mojega kapelana, imam sledeče povedati: Akoravno sem jaz prvi predpostavljani Janezu Pristovu, je ta vendar moj sovražnik in je delal na vse pretege, da bi mene proč spravil. O mestnega odbora sem bil imenovan častnim meščanom in ker sta oba kapelana, Pristov in Klemenčič, delala na to, da bi se jaz upokojil, je mestni odbor napravil prošnjo na nemških vitezov red in na škofijstvo, da bi se jaz mestu ohranil kot župnik.

Ko sta kapelana zvedela, da se je to zgodilo, sta nabirala po več občinah glasove proti temu ter porabila iste v prošnji in nasprotnem smislu. To sem jaz izvedel po merodajnih osebah, na katere se pa več ne spominim.

Da je Janez Pristov pisaril članke v „Dol. Novice“, v „Slovenca“, sklepam iz tega, ker je kapelan Miha Klemenčič nekoč Pristovu v moji prisotnosti, ko je ravno prilika nanesla, rekel: „Pa zopet kaj piši!“ „Saj rad pišem!“ Čul sem tudi po družih, da se je kapelan Pristov vtikal v volitve občine Loka, kjer se volilne pravice nima.

Znano mi je tudi, da je kaplan Pristov ob priliki birme sramotil liberalce v šoli in raz leco imenoval jih je „brezverce“ in dejal, da ne smejo

biti botri krščansko katoliškim otrokom. S tem je ljudstvo tako razburilo, da se veliko ljudij ni hotelo udeležiti birne v Črnomlju, nego so se podali v Dragatuš, v Semič in Podzemelj.

Ko je bil škof v Črnomlju, sem moral po njem mnogo izvedeti, kar mi ni bilo posebno všeč. Tako mi je očitil, da prehitro mašujem, da sem v krčmi „Drvarnica“ rekel, da birne ni treba, da je škof malovreden in tako dalje. Po mojem mnenju in kakor jaz Pristova poznam, me ni mogel nikdo drugi denuncirati, kakor Pristov.

Omeniti moram tudi, da sem imel dne 11. julija 1895. kanonično vizitacijo vsled neke ovadbe proti meni, da s cerkvenim denarjem prav ne gospodarim.

Prišel je tedaj k meni dekan iz Semiča Anton Aleš, kateri je pa vse v redu našel. Kakor sem izvedel po zemljemercu Pavlu Koladzyu, je njemu dekan sam pripovedoval, da sta me moja lastna kapelana ovadila na nemških vitezov red.

Toliko jaz slednjič še lahko povem, da toliko razpora mej ljudstvom in toliko surovosti še ni bilo v Črnomlju, dokler ni prišel tja kapelan Pristov. Prej je bil sicer kapelan Klemenčič tu, a samo od njegove strani se ni nič posebnega čulo. — Sklepa se torej iz te okolnosti lahko, da je vsemu razporu, vsej razburjenosti mej prebivalstvom kriv kapelan Pristov, kateri se vtika v politiko, kakor malo kateri drugi.

Omenil bi lahko še več družega, a prišlo mi je to že iz spomina.

Vohče pa povem, da dobrega spričevala kapelanu Pristovu dati ne morem.

Zaslišan je bil tudi tožitelj kapelan Pristov sam, ta se je pa branil izpovedati kot priča. Začetkoma sploh ni hotel odgovarjati. Bil je kaznovan na 5 gld. globe. Sodnik, ki ga je zaslišal, mu je povedal, da se lahko na določbo § 153. kaz. pr. reda skliče, če bi v svojo sramoto ali škodo kaj povedati imel. Ko je drugič prišel, rekel je, da ne bo pričal, ker bi odgovor na stavljena vprašanja njega v sramoto pripravil in ker bi njegov ugled trpel. (Vprašan je bil, če je on v časopise o Bohetu pisal ter če je on bika ovadil in plačal.)

Slavni deželni odbor je bil naprošen, da naj dopošlje ves akt o črnomeljskem biku. Iz prva je doposlal le jeden list, iz kojega se ni nič razvidelo. Na drugo prošnjo je poslal z dopisom z dne 9. januarja 1896 vse dopise, kar jih je zastran bika poslal črnomeljskemu mestnemu zastopu in dal sledeči odlok, katerega je podpisal deželni glavar gosp. Oton Detela: Kar se tiče naznanila, da je bil bik pri Škubicu slabo oskrbovan, se mora povdarjati, da je bilo zaupno in da toraj deželnemu odboru ni mogoče, tega naznanila tje kaj poslati.

Prizivno sodišče je razsodilo: Janez Bohte se obsodi po § 496. kaz. zak. radi besed „bom šel v farovž in črna vruga ven hitel“ na globo 5 gld., od obtožbe po § 491. pa je bil, ker je dokaz rešnice dognal, oproščen in je bil tožitelj kaplan Pristov obsojen na povnitev stroškov.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. februarja.

— (Najnovejši pastirski list.) Sinočni „Slovenec“ piše: „Pastirski postni list ljubljanskega knezoškofa razpravlja času zelo primerno in našim razmeram prikladno stvarino: o grehih proti časti in dobremu imenu bližnjega. Želeti bi bilo, da bi glas višjega pastirja ne bil glas vpijočega v puščavi, marveč da bi Slovenci v besedi in v peresu kot dobri kristijani povsod in vselej varovali čast in dobro ime svojega bližnjega ter s tem gojili ono mejebojno spoštovanje in ljubezen, ki sta vsakemu narodu v čast in korist“. To so lepe besede, žal, da v ustih naših klerikalcev samo besede in drugega nič! Kdo pa greši najbolj „proti časti in dobremu imenu bližnjega?“ Klerikalna stranka je spravila obrekovanje v sistem; obrekuje se z lece in v spovednici, pavšalno sumničenje je nje najpriljubljenejše orožje; s tem, da so klerikalni agitatorji kradli svojim bližnjikom čast in dobro ime, so zmagali pri deželnozborskih volitvah. Kako se greši proti časti in dobremu imenu ne samo svojega bližnjika nego celo svojega predpostavljenežupnika, svedoči poročilo o kaz. obravnavi Pristov contra Bohte. Koliko duhovnikov je bilo le tekom jednega leta obsojenih zaradi greha „proti časti in dobremu imenu bližnjega“, koliko slučajev pa je bilo, ko se je grešnikom prizaneslo, ali jim s kazenskimi zakonom ni bilo priti do živega. „Slovenec“ pravi: „Želeti bi bilo, da bi glas višjega pastirja ne bil glas vpijočega v puščavi“. Da, želeti bi bilo to, sosebno pa bi bilo želeti, da bi klerikalna gospôda poslušala glas svojega višjega pastirja in se po njem ravнала, najbolj pa bi bilo želeti, da bi preuzvišeni knezoškof skrbel za to, da bi taki duhovniki, katerim je „greh proti časti in dobremu imenu

bližnjega“ priljubljeno agitacijsko orodje za njih, ljudstvo demoralizujoče, sovraštvo in razburjenost vzbujajoče počenjanje, ne dobili še — nagrade. Dokler milostni knez in škof z dejanji ne dokaže, da hoče mej duhovščino izriniti ta greh, dotlej naj nam ne zameri, če zmatramo njegove besede le za — frazo!

— (Repertoire slovenskega gledališča.) Naslov Gounodove opere, katera se bo jutri prvič pela na našem odru, je „Margareta“, ali splošno je opera znana kot „Faust“. Toliko z ozirom na začudenje, katero je obudil gledališki list. Prvotni naslov v operi je „Faust“, in s tem imenom se je tudi predstavljala v Parizu. Na Angleškem se je najprej ime premenilo in Nemci so se tega oklenili, češ, ker libreto ni povsem točno sestavljen po Goethejevem „Faustu“. Gounod se temu ni upiral, kakor pravi v nekem pismu zategadelj ne, ker je v operi Margareta središče celemu dejanju in ker njegovo delo naslov „Margareta“ bolje karakterizuje. — V nedeljo se bode drugič igrala „Precijjoza“.

— (Sokolova maskarada.) V popolnilo svojega poročila o Sokolovi maskaradi nam je omeniti, da so maskarado mej drugimi obiskali tudi gg.: dež. glavar Detela, župan Grasselli, podžupan dr. vitez Bleiweis, drž. poslanec dr. Ferjančič, vladni svetnik Dralka, gozdni svetnik Goll, podpolkovnik Kavalari, majorja Lukanc in Jerbič, intendant Masiczek, dež. posl. in predsednik trg. zbornice Perdani, dež. poslanec dr. Majaron, član trg. zbornice Hren, deželno. sodni svetnik Pleško, okrajni glavar Del Cott, ces. svetnik dr. Eisl, veliko častnikov, več občinskih svetnikov, številna deputacija pevskega društva „Slavec“ in več načelnikov obrtnih zadrug.

— (Novačenje.) V razglasu dež. vlade, kdaj se bodo v posamičnih nabornih krajih vršilo novačenje, so bili navedene tudi nedelje in prazniki. Iz tega se je sklepalo, da se bode novačenje vršilo tudi ob nedeljah. To domnevanje je napačno, kakor je razvideti iz pripomnje v dež. zakoniku VIII. št. 12. V uradnem listu so se z debelim tiskom zaznamovali dnevi, kadar ne bo novačenja.

— (Zdravstveno stanje v Ljubljani.) Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 9. do 15. februarja kaže, da je bilo novorojencev 22 (= 35.88‰), mrtvorojenec 1, umrlih 17 (= 27.56‰), mej njimi so umrli za ošpicami 1, za vrtico (davico) 1, za jetiko 3, za vnetjem sopilnih organov 1, za želodčnim katarom 3, vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 6. Mej njimi sta bila 2 tujca (= 11.7‰), iz zavoda 3 (= 17.6‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 3, za škrlatnico 4, za vrtico 6 oseb.

— (Na Sokolovi maskaradi) našli sta se dve zapestnici, zlata in srebrna. Lastnici naj se oglasita v pisarni g. dr. Iv. Tavčarja.

— (Vesela pepelnica.) V gostilni g. Frana Korenčana, posestnika na Vrhniki, se ni še nikdar pepelnica tako slovesno praznovala, kakor včeraj. Rečenemu gospodu je namreč pismo noša prinesel nakaznico na 360 gld. Gostilničar podpiše nakaznico ter pošlje na pošto po denar, ne da bi pogledal, od kod se mu je poslal. Zajedno z denarjem dobi pismo, v katerem se opravičuje pošiljatelj 360 gld., da denarja ni mogel prej poslati in prosi, naj se zanj moli. Podpisal se pisec ni. Ni dvoma, da je denar poslal tisti, ki je pred letom vzel g. Korenčanu iz žepa zimske suknje listnico, v kateri je bilo 350 gld., dodal pa je tej svoti še obresti 10 gld. Ali se je potem čuditi, da je bila pri g. Korenčanu prav vesela pepelnica?

— (Požar) Dne 17. t. m. je gorelo v Želimljah. Pogorela sta dva gospodarja. Škoda znaša okolu 6000 gld. Zažgali so trije otroci, ki so hoteli na podu krompir peči.

— (Usoda poljskih izseljencev na goriškem kolodvoru.) „Edinost“ piše iz Gorice: Že pet dni se nahaja na Goriškem kolodvoru 47 poljskih rodov in 237 osebami. One so se namenile v Brazilijo, a so bile ustavljene v Korminu po nalogu italijanskih oblastnj. Na to pot so jih spravili brezsrčni agenti in pa — gališki odnošaji. Iz Galicije so potovali preko Ogorske na Reko, od koder so hoteli dalje po morju. Prebrisani agent jih je spremljeval do Reke in ko je opazil, da ne morejo naprej, nagovoril je izseljence, naj odpotujejo na Genovo. Izseljenci so si res kupili listke, a niso smeli preko avstrijske meje. Agent je dobil od vsake družine po 10 gld., torej 470 gld. in jo je popihal. Goriška policija ga zasleduje brezuspešno. Kakor že rečeno, izseljenci so že pet dni tukaj in delajo preglavico naši redarstveni oblasti. Mej njimi je veliko žen in otrok-dojenčkov. Vsa nagovarjanja,

naj se povrnejo v domovino, ne pomagajo — vse grožnje in rotnje z vojaki, žandarji, bajoneti, samokresi — je brezuspešno. Izseljenci ne marajo več v svojo domovino in velé, da rajše poginejo na mestu. Ako pomislimo, da prebivajo že sedem dni v vagonih, ne da bi si mogli olajšati položaj, ter da trdovratno ne popuščajo v svojih sklepih, tedaj moramo misliti, da morajo biti tehtni vzroki njih trdovratnosti. Mej njimi je rodbina, katere imajo na razpolago od 20 gld. do 1500 gld. Izselili so se, ker ne morejo živeti na domu. Ne, robotati morajo slavni poljski zlahti, moški za 15 nvč., ženske za 10 nvč. na dan. Nasemu poročevalcu so se pritoževali, da ni istinito, kar so trdili na Dunaju, da dobivajo na dan po 80 nvč. do 1 gld., kajti nad 15 nvč. ne dobiva ni eden! In kako naj živi s 15 novčiči na dan cela rodbina? Drugemu zopet je bilo prodano premoženje na dražbi radi davkov; ostal je revež z malo njivo, katero je potem še sam prodal za 60 gld. in se namenil v Brazilijo, nadejaje se, da tam dobi boljših odnošajev nego v svoji slavni domovini. Dunajska vlada je naznačila izseljencem 1000 gld. podpore, naj se povrnejo, oni pa ne marajo tega storiti. Ko so prišli žandarji in jih hoteli spraviti s silo v vagone, so rekli, da so ti njih prijatelji; vojaki so jim bili bratje in bajoneti pa v — v varstvo. Toda niso se hoteli udati ni — nagovarjanju, ni pred bajoneti, pa tudi ne samokresu, s katerim jim je netaktno grozil neki redarstvenik. Ko je namreč zažugal le ta, da bo streljal mej nje, ako se ne udajo zapovedi, stopil je najprej jeden izseljenec ter se mu stavil na razpolago, veleč mu, naj strelja v njega, ker rajši umre takoj, nego da bi doma umiral. Drugi se je izjavil pripravnim položiti glavo na tračnico, naj mu jo kolo odseka, le da preskrbe njegove otroke, — domov pa da ne pojde več. Kako konča ta proces, ne moremo znati, le to znamo, da morejo rodbine same živeti v vagonih ob suhem kruhu, ker ni nikdo preskrbel, da bi dobili prenočišča kje drugje za čas, dokler se več ne reši konečno. Goriški Slovenci so začeli nabirati milodarev za te reveže.

— (Žrtva svoje službe.) Iz Trsta se nam poroča: Ponoči od nedelje na ponedeljek prestrelil je vojak Volpaco od 7. stotnije 97. polka desetnika Antona Komača. Stvar se je dogodila tako-le: Vojak Volpaco stal je na straži (v službi seveda) poleg vojaških skladišč, nahajajočih se ob isterski cesti nad Žavljami. Desetnik Komač je bil to noč poveljnik straže. Po popolunoči šel je pogledat, ali bdi oboje straži, stoječi ob omenjenih zgradbah. Ko se je približal Volpacu, zakričal je ta desetniku „Stoj!“, toda desetnik, videvši, da je straža pomerala puško nanj, hitel je še hitreje proti njej, kriče, da naj stavi puško na rame. Na vso nesrečo je Volpac nekoliko gluha, toraj ni razumel Komačevih besed, v temni noči pa tudi ni mogel razločiti, kdo hiti proti njemu. Kakor velevali vojaške postave, ustrelil je Volpaco na bližajočega se mu namišljenega nepoznanca. In zadel je dobro: prestrelil je neprevidnega podčastnika skozi desno stran prsij. Strel je privabil ostale vojaške straže iz stražnice. Našli so desetnika v krvi brez zavesti. Jeden vojakov je hitel v Trst, da prijavi, kar se je dogodilo. Kolikor hitro je bilo možno, došla je pomoč na lice mesta. Teško ranjenega desetnika prenesli so v vojaško bolnišnico, vojaka Volpaca pa pod varstvom štirih bajonetov v — zapor, kjer mora čakati izreka vojnega sodišča o svojem postopanju.

* (Karakteristično.) Bivši jezuit grof Hönssbröck je pri nekem predavanju v Berlinu povedal naslednjo jako karakteristično dogodbo: L. 1887. je nastalo neko nesporazumljenje mej Vatikanom in nemško-katoliško stranko. Ko se je to nesporazumljenje poravnalo, je takratni vodja katoliške stranke Windhorst v Koloniji povedal: „Ich habe mich mit Gottes Hilfe ordentlich durchgelogen“. Grofu Hönssbröcku je to dogodbo povedal sedanjí vodja katoliške stranke na Nemškem posl. Lieber.

* (Zalosten konec znanstvene ekspedicije.) Pred nekaj meseci se je nemški prirodoslovec Herman Meyer z večjo ekspedicijo odpravil na pot, da preišče notranjo Brazilijo. Sedaj se javlja, da da so Indijanci napadli ekspedicijo in pobili vse udeležnike.

* (Zgorelo gledališče.) V noči od nedelje na ponedeljek je zgorelo veliko mestno gledališče v Kijevu. Ogenj je nastal po popoldanski predstavi v neki garderobi in se je hitro razširil. Kmalu je gorelo celo gledališče. Vzlic požrtovalnemu delovanju gasilcev in vojakov ni bilo moči ognja pogasiti. Gledališče je pogorelo do tal. Ogenj je uničil vse dekoracije, bogato garderobo, celo knjižnico in vse instrumente. Da je nastal ogenj mej predstavo, bi se bila primerila grozna katastrofa, ker v gledališču ni bilo izhodov za silo.

* (Atentat v cerkvi.) Odvetnik Regentke iz Königshtuttea v pruski Šleziji je v župni cerkvi v Lipinu na mašujočega župnika ustrelil iz revolverja. Na srečo se je bil župnik prav v tistem hipu, ko je odvetnik dvignil revolver obrnil na drugo stran altarja. Krogla je obtičala v mašni knjigi. V cerkvi navzočni ljudje so napadalca prijeli in ga izročili sodišču.

* (Ponižen komisar.) Kdo bi bil mislil, da se najdejo celo pri policiji ponižni in skromni ljudje! In vender je tako. Berolinski listi javljajo, da je

Zakonito zavarovan.

Učenec

(1949-2)

za trgovino z mnogovrstnim blagom se vzprejme pri
Ferd. Hlebš-u v Kranju.

Na najnovejši in najboljši način

umetne

(1504-27)

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombo-
vanja in vse zobne operacije, — odstranjuje
zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel

poleg čevlarskega mostu, v Köhlerjevi hiši, I. nadst.

Universal-Bodega

Dunaj Univerzalna vinska klet Berlin

Direktni uvoz! Prva razpošiljevalnica!

priloga pod jamstvom za čistost in pristnost svoja
jako fina, stara, uležana španjska in portugalska

bolniška in desertna vina

malago, madeiro, (1929-2)

sherry, port, marsalo, lacrimae Christi.

Prodaja je v 1/4 in 1/2, steklenicah po izvirnih cenah

gospod **Fran Richter**

špecerija v Ljubljani, Florijanske ulice št. 10.

Zenitna ponudba.

29leten vdovec, trgovec, s premože-
njem 15.000 gld., želi po tem potu sezna-
niti se z gospodično ali vdovo brez otrok,
katera ima 2 do 3000 gld. dote.

Resne in ne brezimne ponudbe po-
slati je s fotografijo vred upravnistvu „Slo-
venskega Naroda“ pod „Srečni zakon 17“.

Diskretnost je častna stvar. (1945-2)

Stenograf

slovenskega in nemškega jezika, z večletno prakso
v odvetniških pisarnah, išče jednake službe.
Ponudbe pod naslovom: „Stenograf poste
restante Konjice“.

(1966-2)

Naznanjam slav. občinstvu, da sem se prese-

lila s

prodajalnico mleka

na Kongresni trg št. 14, zraven gospoda Fišerja

ter priporočam dobre sveže mleko, jako fino
namizno surovo maslo, dobro kislo smetano,
maslo, smetano za kavo in jako dobro ste-
palno smetano. Postrežba hitra pri zmernih cenah.

(1968-1)

Franja Škof.

Vsak svoj tiskar!

Senzacionalno!

Nova iznajdba!

Ameriška tiskarna s pismenkami od kavčuka

s katero napraviš adresne karte, cirkularje, naznanila
vsake vrste, numeriranje itd. Lahko uporabljane in cena
naprava omogočujeta vsakemu, imeti svojo tiskarno, ka-
tere faktična vrednost se v vseh trgovskih in obrtniških
krogih dobro obnese. Cene za popolno tiskarno z ele-
gantno ploščinasto kaseto, večvrstnim vrstomerom in
stavilno skobo vred:

Št. 1 s 121 črkami gld. 2 — Št. 3 s 220 črkami gld. 3 —
" 2 " 176 " 250 " 4 " 310 " 375

Št. 5 s 387 črkami gld. 450.

Permanentne barvne blazinice v vseh barvah: 10x6 cm
velike 40 kr., 11x7 cm velike 60 kr., 16x8 cm velike 1 gld.

Razpošilja proti povzetju jedina glavna zaloga za

Avstro-Ogersko

M. Rundbakin, Dunaj. II,

(1774-4) Glockengasse 2.

Lepo posestvo

v dobrem stanu, z lepo hišo, proda se ali pa odda v najem iz
proste volje. — Več pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. (1888-3)

Štev. 109.

Razglas.

(1962-1)

Visoka c. kr. deželna vlada v Ljubljani dovolila je z odlokom z dne
25. januarja 1896. št. 7893,

dva nova živinska semnja v Ložu

in sicer na dan 15. marca in 10. aprila vsacega leta;
ako je pa na isti dan praznik ali nedelja, ima se semenj vršiti na dan po
prazniku ali nedelji.

Prva ta živinska semnja bodeta

dné 16. marca in dné 10. aprila 1896.

Prodajalec in kupci se vabijo, ker je upati vsestranske udeležbe.

Mestno županstvo v Ložu

dné 18. februarja 1896.

Lah. župan.

Karola Wolf-a restitucijski fluid.

(Izveček iz izvrstnih gorskih zeljišč).

Mnogo preskušeno osveževalno in okrepčevalno sredstvo po težkih na-
porih, trajnih ježah itd. — Najbolje se je obnesel pri vseh vnanjih boleznih,
kakor: protinu, revmatičnem otrpenju, zvrtju in preteguenju žil itd.

Cena steklenic 1 gld. 25 kr.

Karola Wolf-a redilni prašek za živino.

Preskušeno pri vseh domačih in koristnih živalih, kakor pri konjih, govedih,
ovcrah, preštetih itd., če nečejo jesti, če slabo prebavljajo, izvrstno
varovalno sredstvo proti kužnim boleznim.

Cena zavitku 45 kr.

(1224-41)

Premovano. — Mnogobrojna pismena priznanja.

Dobiva se v vsaki lekarni. Glavna zaloga pri jedinem izdelovalcu

K. Wolf-u, lekarju v Vipavi, Kranjsko.

Pazi naj se na varstveno znamko. — Razpošilja se vsak dan po pošti.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.

Jugoslavjanski stenograf

VII. tečaj s priloga (1889-3)

„Književni glasnik“ in „Stenografska učna pisma“.

Izhaja 10krat na leto po 32 str. vel. 8", tiskom z latinico,
cirilico in stenografskim pismom.

Izdajatelj in urednik prof. **Ant. Bezeniek v Plovidu**
(na Bolgarskem). Sodelavci: g. dvorni svetnik prof. doktor
Zeibig v Draždanah; g. prof. **M. Vamberger v Kar-**
lovu; g. **Lasar Popović**, sodnik k-sacije v Belem
gradu; g. **Hr. Konstantinov**, šef stenograf v Sofiji itd.

Kdor se hoče stenografije iz početka sam učiti ali se
kot stenograf zanima za napredek te umetnosti, priporoča
mu se ta list, o katerem so se mnogi strokovni in drugi
časopisi večkrat najpogvalneje izrazili. Isto tako bo priloga
„Književni glasnik“ dobro došla vsem, ki se zanimajo
za književno gibanje med našimi brati na jugu, v njem se na-
hajajo proizvodi prvih pesnikov in proznikov jugoslovanskih.

Cena na celo leto zajedno s prilogo je 2 gld. 50 kr.

„Jugosl. stenograf“ za l. 1895 velja 2 gld., a „Jugosl.
glasnik“ za lanko leto 1 gld. 50 kr.

Naročnino sprejema knjigarna **Alojzija Bezenška v**
Plovidu in knjigarna **Drag. Hribarja v Celju**.

Slikar in pleskar iz Celja.

Prevzemljem po ceni

slikarsko, pleskarsko in lakirarsko delo

ter jamčim za najboljši material.

Priporočila so na razpolaganje.

Vpraša naj se pri **Karolu Kolser-ju**
v hotelu „Pri Mallou“ v Ljubljani
ali naravnost pri (1824-8)

Avgustu de Toma

slikarju in pleskarju v Celju.

Slikar in pleskar iz Celja.

Štev. 4407.

(1898-3)

Razpis natečaja.

Zaradi dobave škie za zgradbo novega poslopja na mestu bivše vsled
potresa podrte hiše **meščanske bolnice v Ljubljani**, razpisuje se

javni natečaj

in določuje za dva najboljša projekta

darili v znesku 2000 in 1200 kron.

Konkurenčni izdelki imajo izvedeni biti v škicah vseh nadstropij v
merilu 1:200.

Tega merila se je tudi držati pri prevezah in fačadah.

Odlikovani projekti pridejo v popolno neomejeno last mestnega magi-
strata, kateri si poleg tega pridržuje pravico do nakupa daljših konkurenčnih
projektov.

Za presojo konkurenčnih izdelkov, katere je vložiti pri podpisnem
magistratu do

15. aprila 1896. l. opoludne,

so veljavna določila avstrijskega društva inženjerjev in arhitektov za podelitev
nagrada, sprejeta v seji dne 27. aprila 1889. l.

Imena presojevalcev doslih konkurenčnih izdelkov priobčila se bodo pred
pretekom dobe natečaja.

Stavbinski program in drugi potrebni pripomočki dobivajo se pri pod-
pisanem magistratu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dné 5. svečana 1896.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse 1 Pešta, Franz-Josefsplatz

št. 1, v hiši društva.

Filijala za Ogersko:

št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dné 31. decembra 1894 kron 138,416,475—
Letni dohodki na premijah in obrestih dné 31. decembra 1894 25,319,668—

Izplačitve zavarovalnin in rent in zakupnin itd. za obstanka dru-
štva (1848) 304,342,593—

Mej letom 1894 je društvo izpostavilo 9233 polic z glavnic 78,736,000—

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za
predloge, daje brezplačno

glavna agentura v Ljubljani, na Tržaški cesti št. 3, II. nadstropje
pri **Gvidonu Zeschko-tu.** (1002-7)

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.